

- skupiania na dziecku większej uwagi w związku z jego milczeniem;
- chwaleń dziecka i nadmiernie entuzjastycznych reakcji, gdy dziecko się odezwie np. "Brawo, ty mówisz, w końcu się odezwałeś" itp.;
- przyznawania specjalnych przywilejów;
- okazywania swojego lęku i niepokoju związanego z tym, że dziecko nie mówi.

**WCZESNE PODJĘCIE ODDZIAŁYWAŃ
TERAPEUTYCZNYCH ZAPOBIEGA
WTÓRNYM SKUTKOM MUTYZMU
WYBIÓRCZEGO. MUTYZM WYBIÓRCZY
"SAM NIE PRZECHODZI".**

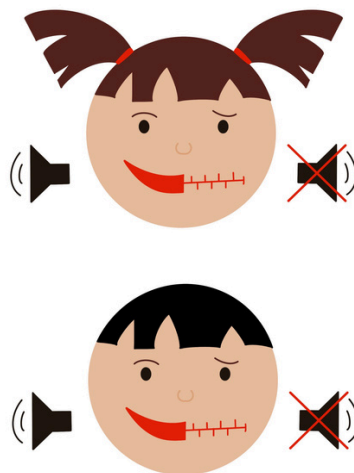
Poradnia Psychologiczno-
Pedagogiczna nr 7
w Lublinie

81 532 80 78
info@poradnia.pl
www.ppp7.powiat.lublin.pl

Opracowanie: mgr Magdalena Kęsy- psycholog
mgr Oktawia Łągowska-Korneluk- psycholog

Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna nr 7 w Lublinie

KIEDY DZIECKO NIE MÓWI W PRZEDSZKOLU/SZKOLE - JAK WSPIERAĆ DZIECKO Z MUTYZMEM WYBIÓRCZYM?

Mutyzm wybiórczy-zaburzenie lękowe - jest konsekwentną niemożnością mówienia w określonych sytuacjach społecznych, w których oczekiwane jest posługiwanie się mową, mimo mówienia w innych sytuacjach. Jest zaburzeniem lękowym, fobią.

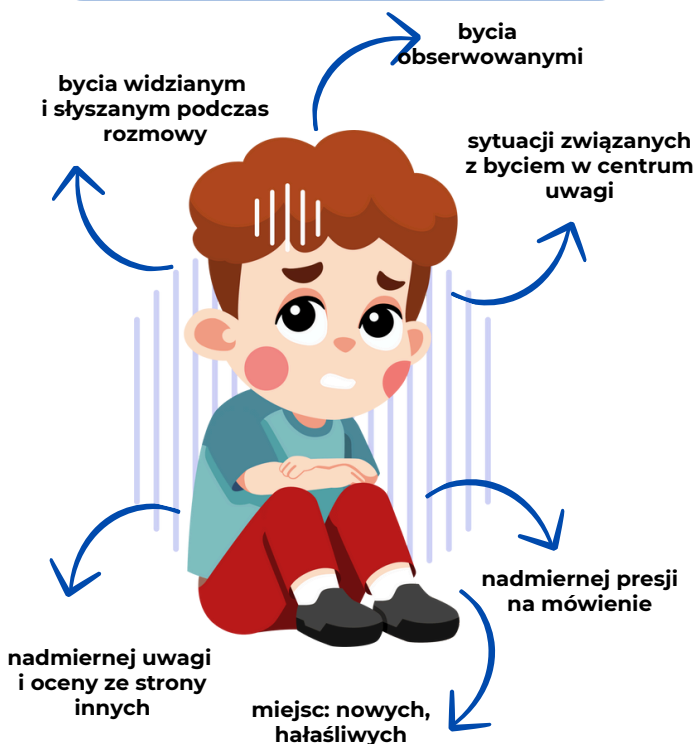
Osiowym objawem wskazującym na ryzyko występowania mutyzmu wybiórczego jest utrzymujące się milczenie w określonym środowisku.

CECHY CHARAKTERYSTYCZNE DZIECKA Z MUTYZMEM WYBIÓRCZYM:

- zdolność swobodnej komunikacji z wybranymi osobami, przy jednoczesnym jej braku z innymi, bądź w specyficznych sytuacjach (np. w przedszkolu/szkole), pomimo mówienia w innych sytuacjach;
- unikanie bądź niechęć do spotkań, w których oczekuje się mówienia (np. niechęć chodzenia do przedszkola);
- szept w komunikacji - mówienie na ucho lub ciche mówienie;
- ograniczona mimika twarzy (twarz kamienna, przypominająca maskę, brak okazywania emocji);
- wycofanie i unikanie kontaktu wzrokowego;
- jawny niepokój, zamrożenie;
- lękliwość, trudności w wyrażaniu swoich emocji, wzmożone napięcie emocjonalne;
- maskowanie lęku poprzez m.in. agresję, wybuchy złości, buntowanie się;
- nadwrażliwość sensoryczna (np. hałas, faktury czy tłok);
- nawyki ruchowe (m.in. kręcenie włosów, obgryzanie paznokci czy skórek);
- nienaturalny, "sztywny" sposób poruszania się, gdy odczuwa lęk lub wie, że jest obserwowane;
- konfabulacje (mówienie tego, co chciałyby usłyszeć osoby dorosłe);
- występowanie perfekcjonizmu (dotyczy własnych wytworów dziecka, jak i sytuacji społecznych);
- pewien schematyzm w działaniu dający poczucie bezpieczeństwa, niechęć do nowości, zmian, np. nowe smaki, zmiany w porządku dnia itd.;
- niepewność decyzyjna (trudność z dokonaniem wyboru nawet w błahych sprawach);
- wrażliwość emocjonalna, również na uczucia, krzywdę innych;

- brak reakcji na polecenia wypowiedziane przez obcą osobę.

CZEGO BOJĄ SIĘ DZIECI Z MUTYZMEM WYBIÓRCZYM

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE OBNIŻANIA POZIOMU LĘKU PODCZAS KONTAKTU Z DZIECKIEM:

- zapewnienie otoczenia wolnego od lęku - budowanie poczucia bezpieczeństwa i atmosfery zrozumienia dla trudności, a także przewidywalnego i stałego środowiska;
- akceptacja i uznanie lęku dziecka (wiem, że jest Ci trudno mówić);
- wzmacnianie niewerbalnych przejawów pokonywania lęku;

- koncentrowanie się w pierwszej kolejności na obniżaniu poziomu odczuwanego przez dziecko niepokoju w sytuacjach ekspozycji społecznej, na lepszym jego poznaniu i zbudowaniu dobrej relacji, podwyższaniu samooceny i pewności siebie w sytuacjach społecznych, dopiero w drugiej kolejności na nawiązywaniu komunikacji werbalnej;
- organizowanie sposobności odreagowania napięcia przez ruch, np. ćwiczenia oddechowe czy relaksacyjne;
- stwarzanie wielu okazji do różnorodnej ekspresji wokalne, werbalnej i ruchowej (taniec, pisk, krzyk, śpiew, bieganie, pływanie), rozładowującej napięcie i budującej prawidłowe i pogłębione oddychanie;
- stosowanie pytań zamkniętych - na które dziecko może odpowiedzieć tak/niewymagających mniejszej interakcji werbalnej lub z możliwością wyboru, np. "Wolisz to, czy to?";
- komentowanie do siebie, stawianie pytań retorycznych, na które nie oczekuje się odpowiedzi, a które mogą stanowić dla dziecka zachętę do włączenia się w dialog;
- dawanie dziecku dłuższego czasu na odpowiedź;
- organizowanie aktywności społecznej, np. spotkania z rówieśnikami, wyjście do sklepu;
- zwiększanie doświadczeń dziecka w interakcjach i rozmowie z innymi ludźmi, kształtowanie umiejętności wspólnej zabawy;
- stopniowe konfrontowanie dziecka z planowymi sytuacjami, w których będzie mogło mierzyć się z lękiem na miarę własnych możliwości, we własnym tempie;
- planowanie sytuacji, w których uczestniczy dziecko (opisz dziecku sytuację, w której będzie, spróbuj przewidzieć pytania, które mogą się pojawić, przygotuj dziecko na to, o co będzie pytane i jak może odpowiadać (może też powiedzieć nie wiem));

- docenianie małych postępów w rozwoju dziecka, przyjmowanie za progres wszelkich, nawet drobnych zmian w komunikacji, w tym niewerbalnej;
- bycie cierpliwym, naturalne przyjęcie, bez nadmiernych emocji i zachwytu, sytuacji, w której dziecko zacznie mówić, a do tej pory tego nie robiło;

Kluczowe jest odnajdywanie złotego środka pomiędzy presją na mówienie, a nadmierną akceptacją milczenia, stopniowe konfrontowanie dziecka z planowymi sytuacjami, w których będzie mogło zmierzyć się z lękiem na miarę własnych możliwości, we własnym tempie.

CZEGO UNIKAĆ PODCZAS KONTAKTU Z DZIECKIEM?

- zmuszania i wywierania presji na dziecku na mówienie (dotyczy to również zwrotów grzecznościowych np. "Dzień dobry, dziękuję" ip.);
- oczekiwania natychmiastowych odpowiedzi i "wpatrywania się" w dziecko w oczekiwaniu na odpowiedź;
- stawiania pytań otwartych wymagających dłuższej odpowiedzi, w sytuacji, gdy ma wyraźną trudność z odezwaniem się;
- używania zwrotów typu: "Ona i tak nic nie powie", "Taki duży chłopczyk i nic nie mówi", "Powiedz chociaż dzień dobry", "Masz w buzi język?"; - pomijania dziecka w obowiązkach, zadaniach czy zabawach wymagających mówienia;
- wyręczania dziecka w mówieniu;